

Novi koronavirus (COVID-19)

09 MART 2020.

Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji je 31. decembra/prosinca 2019. godine prijavljeno grupiranje ljudi oboljelih od upale pluća nepoznatog uzroka u gradu Wuhan, provincija Hubei u Kini. Pacijenti su pokazivali simptome povišene tjelesne temperature, otežanog disanja, a bolest je dijagnosticirana kao virusna upala pluća. Identificiran je novi koronavirus (COVID-19) koji prije nije izazivao bolest kod ljudi.

Koronavirusi su velika obitelj virusa, od kojih neki mogu uzrokovati bolest kod ljudi, a drugi cirkuliraju među životinjama, uključujući

deve, mačke i šišmiše. Rijetko koronavirusi koji cirkuliraju među životinjama mogu evoluirati i izazvati infekciju kod ljudi, kao što se dogodilo s MERS-om (Middle East respiratory syndrome) i SARS-om (Teški akutni respiratorni sindrom).

Nakon toga, započela je epidemija koja je zahvatila i druge dijelove Kine, a identificiraju se i slučajevi izvan Kine, u nekoliko zemalja Azije, ali i u Australiji, Evropi i Sjevernoj Americi. Prvi slučajevi u Evropi potvrđeni su u Francuskoj 24. januara 2020. godine. Situacija se mijenja svakodnevno, a više možete saznati na ovom [LINKU](#) Svjetske zdravstvene organizacije (SZO).

Generalni direktor SZO je 30. januara 2020. godine proglasio epidemiju novog koronavirusa vanrednim javnozdravstvenim događajem od međunarodnog značaja. Dan poslije, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, formiran je Krizni štab/stožer Federalnog ministarstva zdravstva za poduzimanje mjera zaštite stanovništva od novog koronavirusa (COVID-19), a potom i krizni štabovi kantonalnih ministarstava zdravstva.

Federalno ministarstvo zdravstva u saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo FBiH te kantonalnim ministarstvima zdravstva i zavodima za javno zdravstvo, kao i Graničnom policijom BiH i Federalnom upravom za inspeksijske poslove i Ministarstvom civilnih poslova BiH intenzivno koordinira i provodi mjere u cilju ranog otkrivanja eventualnog slučaja bolesti izazvane novim koronavirusom, a u skladu s preporukama Svjetske zdravstvene organizacije.

Nadležne institucije u Federaciji BiH su u stalnom kontaktu u cilju provođenja pojačanog epidemiološkog nadzora, te se prate preporuke Svjetske zdravstvene organizacije.

NAREDBA KRIZNOG ŠTABA/STOŽERA FEDERALNOG MINISTARSTVA ZDRAVSTVA OD 10.03.2020.

Krizni stožer Federalnog ministarstva zdravstva, u cilju daljnjeg praćenje situacije i poduzimanje mjera radi sprječavanja i ranog otkrivanja eventualnog slučaja bolesti izazvane novim koronavirusom (COVID -19), koja je Zaključkom Vlade Federacije BiH, V. broj 164/2020 od 31.01.2020. godine proglašena zaraznom bolešću čije je sprječavanje i suzbijanje od interesa za Federaciju BiH, na 6. sjednici održanoj 10.03.2020. godine, sukladno odredbi članka 6. stavak (5) Pravilnika o ustrojstvu i načinu rada Kriznog stožera Federalnog ministarstva ("Službene novine Federacije BiH", broj 10/12), donio je sljedeću

N A R E D B U

1. Nalaže se Federalnoj upravi za inspeksijske poslove, kantonalnim kriznim stožerima da, u cilju ranog otkrivanja eventualne pojave novog koronavirusa (COVID-19) na području Federacije Bosne i Hercegovine, Procedure nadzora putnika u međunarodnom prometu kao odgovor na pojavu novog koronavirusa (COVID-19), a koje su se primjenjivale prema svim putnicima koji dolaze s područja NR Kine, Italije, Južne Koreje i Irana, od sada primjenjuju na sve putnike koji dolaze iz zemalja Francuska, Njemačka i Španija.
2. Osim navedenih Procedure nadzora putnika u međunarodnom prometu kao odgovor na pojavu novog koronavirusa (COVID-19), nalaže se Federalnoj upravi za inspeksijske poslove, kantonalnim upravama za inspeksijske poslove, kantonalnim ministarstvima zdravstva, zavodima za javno zdravstvo kantona, i kantonalnim kriznim stožerima da svim stranim državljanima koji ulaze u Federaciju BiH iz zemalja navedenih u točki 1. ove naredbe propišu mjera ograničavanja kretanja na razdoblje od 14 dana.
3. Preporučuje se BH državljanima i stranim državljanima sa stalnim i privremenim boravkom u BiH, da ne putuju u zemlje navedene u točki 1. ove naredbe.
4. Osim navedenih Procedure nadzora putnika u međunarodnom prometu kao odgovor na pojavu novog koronavirusa (COVID-19), nalaže se Federalnoj upravi za inspeksijske poslove, kantonalnim upravama za inspeksijske poslove, kantonalnim ministarstvima zdravstva, zavodima za javno zdravstvo kantona i kantonalnim kriznim stožerima da se

Najčitanije novosti

- Usvojena tri zakona iz oblasti zdravstva
- Počasno zvanje primarijus za zdravstvene radnike
- Posjeta Hercegovačko-neretvanskom i Zapadnohercegovačkom kantonu
- Nabavka prvog PET/CT aparata u BiH
- Javni konkurs za raspodjelu sredstava ostvarenog prometa Lutrije Bosne i Hercegovine u 2013. godini

svim BH državljanima i stranim državljanima koji imaju stalni ili privremeni boravak u BiH, a ulaze u Federaciju BiH iz zemalja navedenih u točki 1. ove naredbe izdaju rješenja o obvezi izolacije u trajanju od 14 dana.

5. Naredba Kriznog stožera Federalnog ministarstva zdravstva od 07.03.2020. godine kojim se nalaže kantonalnim kriznim stožerima da u zdravstvenim ustanovama na području kantona obustave redovite specijalističko-konsultativne preglede, a neophodne specijalističko-konsultativne preglede, obavljaju po procjeni specijaliste, odnosi se na sve zdravstvene ustanove bez obzira na oblik vlasništva, kao i nositelje privatne prakse u Federaciji BiH.

6. Nalaže se prijevoznicima da prilikom prelaska granice koriste granične prijelaze na kojima se stalno nalaze federalni granični sanitarni inspektori, kao što su granični prijelazi GP Bijača, GP Gorica, GP Kamensko-Livno, GP Izačić, GP Orašje, GP Šamac-Domaljovac. Vozači kamiona koji voze na dnevnoj bazi u zahvaćena područja koronavirusom po dolasku u Federaciju BiH moraju biti u izolaciji do odlaska na sljedeći prijevoz, te po povratku ponovno su dužni podvrgnuti se izolaciji. Slijedom navedenog, preporuča se svim prijevoznicima i drugim gospodarskim subjektima, da ne odlaze u tu zemlju kako ne bi bili izloženi ograničenjima u prometu. Ako odlazak ne mogu odgoditi, važno je napomenuti da su poslodavci, osobito poslodavci u djelatnosti prijevoza, dužni osigurati provedbu preventivnih mjera, dostupnost osobne zaštitne opreme, dezinfekcijskih gelova i sredstava za održavanje higijene ruku i kabine vozila.

7. Putem Federalnog ministarstva za zaštitu okoliša i turizma, kao i kantonalnih ministarstva iz ove oblasti naložiti svim hotelima, hostelima i vlasnicima privatnih apartmana-iznajmljivačima da registruju dolaske gostiju -turista iz ugroženih zemalja navedenih u točki 1. ove naredbe, koji su posljednjih sedam do 14 dana boravili u ovim zemljama, te da kontaktiraju odmah nadležnog epidemiologa zavoda za javno zdravstvo kantona na otvorene brojeve telefona, u cilju provođenja mjera radi sprječavanja širenja novog koronavirusa (COVID-19) u skladu sa Zakonom o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05), Međunarodne zdravstvene regulative-IHR, kao i preporuka Svjetske zdravstvene organizacije.

8. Tražiti putem Vlade Federacije BiH intenzivnije postupanje nadležnih državnih ministarstava i tijela državne uprave BiH u uvjetima promjenjene epidemiološke situacije u svezi novog koronavirusa u svijetu, zemljama susjedstva i BiH posebice Ministarstva sigurnosti BiH (Granična policija BiH, Ured za strance), Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo civilnih poslova BiH i dr.

9. Obavještava se javnost da neprovođenje naloženih mjera radi sprječavanja širenja novog koronavirusa nad osobama koji dolaze iz zemalja iz točke 1. ove naredbe, podliježe prekršajnoj odgovornosti sukladno Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, kao i kaznenoj odgovornosti, jer je člankom 225. Kaznenog zakona Federacije BiH utvrđeno kazneno djelo „Prenošenja zarazne bolesti“. Naime ovom odredbom decidno je regulirano da:

(1) Ko ne postupi po propisima ili naredbama kojima nadležni organ zdravstvene službe određuje preglede, dezinfekciju, odvajanje bolesnika ili drugu mjeru za suzbijanje ili sprečavanje zarazne bolesti kod ljudi, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko ne postupi po propisima ili naredbama iz stava 1. ovog člana u pogledu suzbijanja ili sprečavanja zaraznih bolesti kod životinja, pa zbog toga dođe do opasnosti prenošenja zarazne bolesti na ljude.

Stoga ponovno apelujemo na osobe nad kojima se provode mjere u cilju sprječavanja i ranog otkrivanja slučaja bolesti izazvane novim koronavirusom (COVID-19), da se striktno pridržavaju propisanih mjera, jer u protivnom rizikuju pokretanje pored prekršajnog i kaznenog postupka. Skrećemo pozornost da svi koji imaju informacije da se pojedine osobe ne pridržavaju propisanih mjera obavijeste nadležne epidemiologe zavoda za javno zdravstvo kantona, nadležne sanitarne inspektore, te krizne stožere Federalnog ministarstva zdravstva i krizne stožere kantonalnih ministarstava zdravstva.

EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA U FEDERACIJI BiH - 11.03.2020. GODINE

Na području Federacije BiH registrirana su tri slučaj bolesti izazvane novim koronavirusom (COVID-19), sva tri na području Zenice.

U FBiH se u skladu sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), a po Naredbi Kriznog štaba Federalnog ministarstva zdravstva (FMZ) provode mjere pojačanog epidemiološkog nadzora na graničnim prijelazima, ali i unutar FBiH, s ciljem ranog otkrivanja mogućih slučajeva COVID-19.

PREPORUKE ZA STANOVNIŠTVO

Pazite na svoje i zdravlje ljudi oko vas tako što ćete se pridržavati slijedećeg:

- Često i temeljito prati ruke sapunom i vodom (najmanje 20 sekundi) ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola (min.69%)

Zašto? Pranje ruku sapunom i vodom ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola uklanja viruse koji mogu biti na vašim rukama.

- Održavati socijalnu distancu

Potrebno je držati distancu od najmanje jedan metar između vas i drugih ljudi, posebno onih koji kašlju i kišu.

Zašto? Kada neko kašlje ili kiše on izbacuje male kapljice koje mogu sadržavati virus. Ako ste preblizu možete udahnuti te kapljice uključujući COVID-19 virus ako je osoba koja kašlje zaražena.

- Izbjegavati dodirivati oči, nos i usta rukama

Zašto? Dohvaćamo brojne površine i rukama možemo pokupiti i viruse. Kontaminiranim rukama virus možemo prenijeti do očiju, nosa i usta odakle virus može ući u organizam i izazvati oboljenje.

- Pridržavati se respiratorne higijene

To znači da prilikom kašljanja ili kihanja trebate prekriti usta i nos unutarnjom stranom lakta ili jednokratnom maramicom - nakon korištenja odmah baciti maramicu u kantu za otpatke i oprati ruke.

Zašto? Respiratorne kapljice šire virus. Pridržavajući se navedenog štite ljude oko sebe od virusa koji izazivaju prehladu, gripu i COVID-19.

Ukoliko imate povišenu temperaturu, kašljete i otežano dišete, a u posljednjih 14 dana ste boravili u Kini, Italiji, Južnoj Koreji, Iranu, Njemačkoj, Francuskoj, Španiji ili u drugim zemljama gdje ima više zaraženih ili bili u bliskom kontaktu s bolesnim osobama koje su došle iz ovih područja u posljednjih 14 dana, telefonom se obratite kantonalnom zavodu za javno zdravstvo ili obiteljskom/porodičnom liječniku kako biste dobili dalje instrukcije.

Pratite preporuke koje izdaju nadležne zdravstvene institucije i ustanove na području Federacije BiH.

Obzirom da se situacija svakodnevno mijenja, tako će se u skladu s razvojem situacije mijenjati i mjere i preporuke.

Pozivamo medije da odgovorno izvještavaju o novom koronavirusu (COVID-19) i da u skladu s mogućnostima objavljuju mjere lične prevencije.

EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA U SVIJETU - 09.03.2020.

Potvrđenih broj oboljelih od COVID-19 bolesti u svijetu 109.577, broj smrtnih slučajeva 3.809 (izvor Svjetska zdravstvena organizacija). Od toga u Kini 80.904 (3.123 smrtnih slučajeva).

Broj oboljelih u Europskoj regiji: Italija (7375), Francuska (1116), Njemačka (1112), Španija (589), Ujedinjeno Kraljevstvo (277), Švicarska (332), Norveška (169), Austrija (112), Holandija (265), Švedska (203), Izrael (39), Hrvatska (11), Island (55), San Marino (37), Belgija (200), Finska (30), Grčka (73), Danska (36), Azerbejdžan (9), Češka Republika (32), Gruzija (13), Rumunija (15), Rusija (7), Portugal (30), Andora (1), Armenija (1), Bjelorusija (6), Mađarska (9), Estonija (10), Irska (21), Latvija (3), Litvanija (1), Luksemburg (2), Monako (1), Sjeverna Makedonija (3), Poljska (11), Ukrajina (1), Slovenija (16), Malta (3), Lihtenštajn (1), Srbija (1), Slovačka (5), Bugarska (4), Moldavija (1), Albanija (2).

Od ostalih zemalja svijeta ističemo Južnu Koreju sa 7.382 oboljelih i Iran (6.566). Detaljnije po zemljama možete pronaći na linku Svjetske zdravstvene organizacije OVDJE

MULTIMEDIJA

Kako se prenosi koronavirus (COVID-19) (video)

Opće preporuke za stanovništvo (COVID-19) (poster)

Pranje ruku (poster)

Zaštitite sebe i druge (poster)

NAJČEŠĆA PITANJA I ODGOVORI SA PREPORUKAMA

VIŠE INFORMACIJA ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE I STANOVNIŠTVO (ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FBIH)

UPUTSTVO ZA REGULIRANJE PRIVREMENE SPRIJEČNOSTI ZA RAD

新型冠状病毒
(2019-nCoV)
旅客须知

Cijeneći trenutnu epidemiološku situaciju u svijetu i Bosni i Hercegovini, te uzimajući u obzir činjenicu da se situacija svakodnevno mijenja vezano za širenje koronavirusa (COVID-19), Krizni stožer Federalnog ministarstva zdravstva uputio je novu Naredbu prema kriznim stožerima kantonalnih ministarstava zdravstva u kojoj, između ostalog, stoji:

- Nalaže se kantonalnim kriznim stožerima da zabrane posjete bolnicama, kao i u ustanovama socijalne skrbi koje zbrinjavaju djecu, mlade i stare osobe na području kantona.
- Preporučuje se da se ne održavaju javni skupovi na području Federacije BiH i kantona. Pod javnim skupom smatra se svako organizirano okupljanje građana koje se održava na za to prikladnom prostoru sukladno propisima o javnom okupljanju.
- Preporučuje se osobama starije životne dobi da izbjegavaju bespotrebna kretanja i korištenje javnog prijevoza. Također, preporučuje se osobama starije životne dobi da preskoče rutinske kontrole i odlaske u ordinacije kod obiteljskog liječnika i u bolnice, ukoliko im nije prijeko potrebna zdravstvena skrb. Preporučuje se najprije liječnika kontaktirati telefonom, ukoliko je osobi ove dobi potreban recept ili liječnički savjet.
- Nalaže se kantonalnim kriznim stožerima da u zdravstvenim ustanovama na području kantona obustave redovite specijalističko-konzultativne preglede, a neophodne specijalističko-konzultativne preglede, obavljati po procjeni specijaliste.

Navedene mjere, odnosno preporuke se izdaju u cilju zaštite zdravlja najranjivije populacije u zajednici, a prema dosadašnjim dostupnim podacima to su osobe starije dobi i osobe s kroničnim oboljenjima, te izbjegavanje događaja koji bi doveli do ubrzanog širenja infekcije, kao što su epidemije u zdravstvenoj ustanovi i veći javni događaji, naročito s međunarodnim učešćem.

Krizni stožer Federalnog ministarstva zdravstva poziva sve građane Federacije BiH na maksimalnu odgovornost prema svom i zdravlju drugih, te da se pridržavaju svih mjera i preporuka koje izdaju nadležne zdravstvene institucije i ustanove.

Najučinkovitiji način da zaštitite sebe i druge jeste da se pridržavate slijedećeg:

- Često i temeljito prati ruke sapunom i vodom (najmanje 20 sekundi) ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola,
- Držite distancu od najmanje jedan metar između vas i drugih ljudi, posebno onih koji kašlju i kišu ili imaju povišenu temperaturu,
- Izbjegavati dodirivati oči, nos i usta rukama,
- Prilikom kašljanja ili kihanja trebate prekriti usta i nos unutarnjom stranom lakta ili jednokratnom maramicom - nakon korištenja odmah baciti maramicu u kantu za otpatke i oprati ruke.

Ukoliko imate povišenu temperaturu, kašljete i otežano dišete, a u posljednjih 14 dana ste boravili u Kini, Italiji, Južnoj Koreji ili Iranu ili bili u bliskom kontaktu s bolesnim osobama koje su došle iz ovih područja u posljednjih 14 dana, telefonom se obratite kantonalnom zavodu za javno zdravstvo kako biste dobili dalje instrukcije.

Napominjemo da na području Federacije BiH nije registriran nijedan potvrđen slučaj bolesti od koronavirusa (COVID-19), a nadležne zdravstvene službe prate situaciju i provode mjere pojačanog epidemiološkog nadzora.

Obzirom da se situacija svakodnevno mijenja, tako će se u skladu s razvojem situacije mijenjati i mjere i preporuke.

Pozivamo medije da odgovorno izvještavaju o novom koronavirusu (COVID-19) i da u skladu s mogućnostima objavljuju mjere osobne prevencije.

Saopštenje od 05.03.2020.

Pojava prvih potvrđenih slučajeva bolesti izazvane novim koronavirusom (COVID-19) na području Bosne i Hercegovine nije neočekivana, te u narednom periodu možemo očekivati još slučajeva.

Na području Federacije Bosne i Hercegovine do sada nije registriran slučaj bolesti izazvan novim koronavirusom (COVID-19).

Već duže od mjesec dana se na području Federacije BiH kroz krizne štabove Federalnog i kantonalnih ministarstava zdravstva i u saradnji sa zdravstvenim ustanovama intenzivno provode potrebne aktivnosti i poduzimaju mjere pojačanog epidemiološkog nadzora na graničnim prijelazima, ali i unutar FBiH, u cilju ranog otkrivanja slučajeva oboljenja COVID-19.

Aktivno se prati situacija, epidemiološke službe su u stalnom kontaktu i na terenu u cilju provođenja ovih mjera. Trenutno su na području Federacije BiH 253 osoba u cilju predostrožnosti pod zdravstvenim, odnosno epidemiološkim nadzorom (obavezno svakodnevno javljanje nadležnoj epidemiološkoj službi i samoizolacija kod kuće u periodu od 14 dana).

Od iznimne je važnosti da se svi građani ponašaju odgovorno i pridržavaju najefikasnijih mjera kojima mogu zaštititi sebe i druge od respiratornih infekcija, uključujući novi koronavirus COVID-19.

- Često i temeljito prati ruke sapunom i vodom (najmanje 20 sekundi) ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola (min.69%)
Zašto? Pranje ruku sapunom i vodom ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola uklanja viruse koji mogu biti na vašim rukama.

- Potrebno je držati distancu od najmanje jedan metar između vas i drugih ljudi, posebno onih koji kašlju i kišu. Zašto? Kada neko kašlje ili kiše on izbacuje male kapljice koje mogu sadržavati virus. Ako ste preblizu možete udahnuti te kapljice uključujući COVID-19 virus ako je osoba koja kašlje zaražena.

- Izbjegavati dodirivati oči, nos i usta rukama

Zašto? Dohvaćamo brojne površine i rukama možemo pokupiti i viruse. Kontaminiranim rukama virus možemo prenijeti do očiju, nosa i usta odakle virus može ući u organizam i izazvati oboljenje.

- Pridržavati se respiratorne higijene

To znači da prilikom kašljanja ili kihanja trebate pokriti usta i nos unutarnjom stranom lakta ili jednokratnom maramicom - nakon korištenja odmah baciti maramicu u kantu za otpatke i oprati ruke.

Zašto? Respiratorne kapljice šire virus. Pridržavajući se navedenog štitite ljude oko sebe od virusa koji izazivaju prehladu, gripu i COVID-19.

Pratite preporuke koje izdaju nadležne zdravstvene institucije i ustanove na području Federacije BiH.

Ukoliko imate povišenu temperaturu, kašljete i otežano dišete, a u posljednjih 14 dana ste boravili u Kini, Italiji, Južnoj Koreji ili Iranu ili bili u bliskom kontaktu s bolesnim osobama koje su došle iz ovih područja u posljednjih 14 dana, prvo se telefonom obratite kantonalnom zavodu za javno zdravstvo kako biste dobili dalje instrukcije.

Obzirom da se situacija svakodnevno mijenja, tako će se u skladu s razvojem situacije mijenjati i mjere i preporuke.

Pozivamo medije da odgovorno izvještavaju o novom koronavirusu (COVID-19) i da u skladu s mogućnostima na svim svojim platformama što češće objavljuju mjere lične prevencije.

Saopštenje od 04.03.2020.

U Sarajevu je danas održan sastanak kriznih štabova Federalnog i kantonalnih ministarstava zdravstva na kojem se govorilo o aktuelnoj epidemiološkoj situaciji i mjerama odgovora i nadzora u cilju ranog otkrivanja slučajeva oboljenja od novog koronavirusa COVID-19.

Na području Federacije Bosne i Hercegovine do sada nije registriran slučaj bolesti izazvan novim koronavirusom (COVID-19).

U FBiH se u skladu sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), a po Naredbi Kriznog štaba Federalnog ministarstva zdravstva (FMZ) provode mjere pojačanog epidemiološkog nadzora na graničnim prijelazima, ali i unutar FBiH, s ciljem ranog otkrivanja slučajeva COVID-19.

To podrazumijeva „ulazni screening“ za putnike koji dolaze sa područja Kine, Italije, Južne Koreje i Irana u smislu da putnici ispunjavaju sanitarni upitnik, te se podaci o ulascima dostavljaju nadležnim zdravstvenim institucijama, a putnicima daju preporuke i broj telefona koji trebaju kontaktirati u slučaju pojave simptoma bolesti. Strani i bh. državljani sa stalnim ili privremenim boravkom u Federaciji BiH, a koji se vraćaju s područja Kine, Italije, Južne Koreje i Irana se u saradnji sa nadležnim inspekcijским organima i epidemiološkim službama stavljaju pod zdravstveni nadzor (obavezno svakodnevno javljanje nadležnoj epidemiološkoj službi i samoizolacija kod kuće u periodu od 14 dana). Trenutno je na području Federacije BiH 259 osoba u cilju predostrožnosti pod zdravstvenim, odnosno epidemiološkim nadzorom.

PREPORUKE ZA STANOVNIŠTVO

- Često i temeljito prati ruke sapunom i vodom (najmanje 20 sekundi) ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola (min.69%)

Zašto? Pranje ruku sapunom i vodom ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola uklanja viruse koji mogu biti na vašim rukama.

- Potrebno je držati distancu od najmanje jedan metar između vas i drugih ljudi, posebno onih koji kašlju i kišu.

Zašto? Kada neko kašlje ili kiše on izbacuje male kapljice koje mogu sadržavati virus. Ako ste preblizu možete udahnuti te kapljice uključujući COVID-19 virus ako je osoba koja kašlje zaražena.

- Izbjegavati dodirivati oči, nos i usta rukama

Zašto? Dohvaćamo brojne površine i rukama možemo pokupiti i viruse. Kontaminiranim rukama virus možemo prenijeti do očiju, nosa i usta odakle virus može ući u organizam i izazvati oboljenje.

- Pridržavati se respiratorne higijene

To znači da prilikom kašljanja ili kihanja trebate prekriti usta i nos unutarnjom stranom lakta ili jednokratnom maramicom - nakon korištenja odmah baciti maramicu u kantu za otpatke i oprati ruke.

Zašto? Respiratorne kapljice šire virus. Pridržavajući se navedenog štitite ljude oko sebe od virusa koji izazivaju prehladu, gripu i COVID-19.

Pratite preporuke koje izdaju nadležne zdravstvene institucije i ustanove na području Federacije BiH.

Ukoliko imate povišenu temperaturu, kašljete i otežano dišete, a u posljednjih 14 dana ste boravili u Kini, Italiji, Južnoj Koreji ili Iranu ili bili u bliskom kontaktu s bolesnim osobama koje su došle iz ovih područja u posljednjih 14 dana, telefonom se obratite kantonalnom zavodu za javno zdravstvo kako biste dobili dalje instrukcije.

Obzirom da se situacija svakodnevno mijenja, tako će se u skladu s razvojem situacije mijenjati i mjere i preporuke.

Pozivamo medije da odgovorno izvještavaju o novom koronavirusu (COVID-19) i da u skladu s mogućnostima na svim svojim platformama objavljuju mjere lične prevencije.

Saopštenje od 24.02.2020.

Na području Federacije BiH do sada nije registriran nijedan sumnjiv ili pozitivan slučaj bolesti izazvane novim koronavirusom (COVID-19). Međutim, epidemiološka situacija u svijetu se jako brzo mijenja te se pojava COVID-19 može očekivati i u Federaciji, odnosno Bosni i Hercegovini.

U FBiH se u skladu sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), a po Naredbi Kriznog štaba Federalnog ministarstva zdravstva (FMZ) provode mjere pojačanog epidemiološkog nadzora na graničnim prijelazima, ali i unutar FBiH, s ciljem ranog otkrivanja potencijalnih slučajeva COVID-19, kako bi se kroz kontrolu osoba s kojima su bili u kontaktu poduzimale mjere za dalje sprječavanje širenja virusa.

To podrazumijeva „ulazni screening“ za putnike koji dolaze sa područja Kine u smislu da putnici ispunjavaju sanitarni upitnik, te se podaci o ulascima dostavljaju nadležnim zdravstvenim institucijama, a putnicima daju preporuke i broj telefona koji trebaju kontaktirati u slučaju pojave simptoma bolesti. Strani i bh. državljani sa stalnim ili privremenim boravkom u Federaciji BiH, a koji se vraćaju s područja Kine, se u saradnji sa nadležnim inspekcijским organima stavljaju pod zdravstveni nadzor (obavezno svakodnevno javljanje nadležnoj epidemiološkoj službi i samoizolacija kod kuće u periodu od 14 dana). U februaru je na području FBiH 26 osoba stavljeno pod zdravstveni nadzor, a obzirom da je za pojedine istekao inkubacijski period, trenutno je 10 osoba pod zdravstvenim nadzorom.

Odlukom Kriznog štaba FMZ od danas se iste mjere na granici, kao i unutar FBiH odnose i na putnike s područja Italije, Južne Koreje i Irana.

Pozivamo sve bh. i strane državljane koji imaju stalni ili privremeni boravak u FBiH, a koji su se unazad sedam dana vratili u BiH iz Italije, Južne Koreje i Irana da se putem telefona, bez obzira da li imaju simptome bolesti ili ne, jave svom nadležnom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo radi savjetovanja o daljnjem postupanju, te da ostanu u kućnoj samoizolaciji. U slučaju pojave simptoma respiratorne bolesti (povišena temperatura, kašalj, otežano disanje) trebaju telefonom odmah obavijestiti kantonalni zavod za javno zdravstvo ili hitnu pomoć.

Krizni štab FMZ u cilju sigurnosti učenika i nastavnika preporučuje otkazivanje ekscurzija i organiziranih školskih putovanja u Italiju.

Također, svim građanima se preporučuje izbjegavanje putovanja u Kinu, Italiju, Južnu Koreju i Iran.

Želimo istaknuti da je za adekvatan odgovor na pojavu novog koronavirusa u našoj zemlji potrebna maksimalna odgovornost, saradnja i zajedništvo kako zdravstvenih institucija i ustanova, tako i drugih javnih institucija na svim nivoima vlasti, medija, kao i svakog građanina pojedinačno.

S tim u vezi, podsjećamo na generalne preporuke za stanovništvo za smanjenje rizika od akutnih respiratornih i drugih infekcija (poput gripe) čija je sezona u toku, a koje se odnose i na smanjenje rizika od novog koronavirusa i kojih se treba pridržavati:

- Često prati ruke korištenjem vode i sapuna (najmanje 20 sekundi) ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola.
- Prilikom kašljanja ili kihanja pokriti usta i nos unutarnjom stranom lakta ili jednokratnom maramicom - baciti maramicu odmah nakon korištenja i oprati ruke.
- Izbjegavati dodirivati oči, nos i usta neopranim rukama.
- Izbjegavati blizak kontakt sa osobama koje imaju povišenu temperaturu, kašlju i otežano dišu.
- Potrebno je držati distancu od najmanje jedan metar između vas i drugih ljudi, posebno onih koji kašlju, kišu i imaju povišenu temperaturu.
- Ukoliko imate povišenu temperaturu, kašljete i otežano dišete, potražite medicinsku pomoć, a prethodno telefonskim putem zdravstvenom radniku naglasite historiju putovanja.

Krizni štab FMZ aktivno prati situaciju koja se jako brzo mijenja, te će se u skladu sa aktuelnom situacijom mijenjati i mjere i preporuke.

Više informacija o novom koronavirusu, te druge preporuke za stanovništvo i zdravstvene radnike dostupni su na web stranicama Federalnog ministarstva zdravstva i Zavoda za javno zdravstvo FBiH.

Saopštenje od 03.02.2020.

Na području Federacije BiH nije registriran niti hospitaliziran nijedan pacijent sa sumnjom na bolest izazvanu novim koronavirusom.

Ovo ističemo iz razloga što su se u pojedinim medijima pojavile netačne informacije o navodnim sumnjivim slučajevima na bolest izazvanu ovim virusom u Tuzli i Mostaru.

Federalno ministarstvo zdravstva i Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH su do sada, a nastavit će i u narednom periodu, transparentno izvještavali javnost o mjerama koje se poduzimaju na području Federacije BiH u cilju ranog otkrivanja eventualnog sumnjivog slučaja na pojavu novog koronavirusa i sprječavanja širenja bolesti izazvane ovim virusom.

U potpunosti razumijemo interes medija za ovu temu, te predstavnici navedenih institucija pokušavaju maksimalno i u okviru realnih mogućnosti da odgovore na ogroman broj medijskih zahtjeva, što nekada zbog obima posla nije moguće u kratkom roku.

Ističemo da će Federalno ministarstvo zdravstva o eventualnoj pojavi slučaja bolesti sa ozbiljnom sumnjom da je izazvana novim koronavirusom o tome obavijestiti javnost, te ovim putem pozivamo medije na odgovorno izvještavanje o temama koje se odnose na javno zdravlje građana Federacije BiH.

Saopštenje od 31.01.2020.

Generalni direktor Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) je sinoć ponovno sazvaio sastanak Odbora za vanredne situacije kako bi sa Odborom utvrdio da li epidemija novog korona virusa predstavlja vanredni javnozdravstveni događaj od međunarodnog značaja. Generalni direktor je prihvatio savjet Odbora i proglasio ovu epidemiju vanrednim javnozdravstvenim događajem od međunarodnog značaja, te su date preporuke prema Kini, kao i zemljama svijeta.

Federalno ministarstvo zdravstva je slijedom te odluke po automatizmu i u skladu sa Zakonom formiralo Krizni štab Federalnog ministarstva zdravstva za daljnje praćenje situacije i poduzimanje mjera u cilju sprječavanja i ranog otkrivanja eventualnog slučaja bolesti izazvane novim koronavirusom na teritoriji Federacije BiH, kao i koordiniranja aktivnosti između nadležnih institucija.

Navedeni Krizni štab preuzima poslove ranije formiranog Koordinacionog tijela ovog ministarstva, a u cilju povećanja stepena operabilnosti.

Sve ranije utvrđene mjere koje se intenzivno provode u saradnji sa kantonalnim ministarstvima zdravstva, Federalnim i kantonalnim zavodima za javno zdravstvo, zdravstvenim ustanovama, Državnom graničnom službom i Federalnom upravom za inspeksijske poslove i Ministarstvom civilnih poslova BiH, ostaju i dalje u primjeni.

Napominjemo da su sve mjere koje se provode fokusirane na rano otkrivanje eventualnog sumnjivog slučaja u cilju sprječavanja nastanka i širenja bolesti izazvane novim koronavirusom.

Evropski centar za sprječavanje i kontrolu bolesti (ECDC) i dalje procjenjuje da postoji „umjerena“ vjerovatnoća pojave uvezenih slučajeva u evropske zemlje, što se odnosi i na BiH.

Preporuke za putnike i generalne preporuke za stanovništvo dostupne su na web stranici Zavoda za javno zdravlje FBiH ([LINK](#)).

Tweet Like 67

